

KAITSEMINISTEERIUM

Riigikogu Kantslei
Lossi plats 1a
riigikogu@riigikogu.ee

Teie: 11.06.2026 nr 7-1.2/26-01233-2

Meie: 29.06.2026 nr 2-2/26/44-2

Kaitseministri vastus 22 Riigikogu liikme kirjalikele küsimustele

Täna 11.06.2026 kirjaga nr 7-1.2/26-01233-2 esitatud küsimuste eest. Küsimustes käsitletud hankega seotud põhiaandmed, hankedokumendid ning menetluse käigu kohta avaldatud teave on kättesaadavad riigihangete registris hanke „[Varitseva õhuründemoona raamleping](#)” (viitenumber 277491) juures. Käesolev vastuskiri tugineb muuhulgas nimetatud registris avaldatud teabele ning Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse menetlusteabele.

1. Millise hankemenetluse alusel korraldati hange „Varitseva õhuründemoona raamleping“ ning millisele õiguslikule alusele see tugines?

Tegemist on kaitse- ja julgeolekuvaldkonna piiratud hankemenetlusega ning hange viidi läbi riigihangete seaduse (edaspidi ka [RHS](#)) § 14 lg 4, § 42 lg 1 ja 5, § 169 lg 1 p 1 ja 3 ja § 172 lg 1 alusel.

2. Mitu ettevõtet hankes osales ja millised ettevõtted esitasid pakkumise?

Hankele esitati [74 taotlust](#), 70-le taotlejale tehti pakkumuse esitamise ettepanek ning kokku esitati [131 pakkumust](#).

3. Millised ettevõtted vastasid kõikidele hankes esitatud nõuetele ja kriteeriumitele ning millised olid kriteeriumid kui neile vastas isegi nn riulifirma?

[Raamlepingud](#) sõlmiti kõikide ettevõtjatega vastavalt hanke [alusdokumentides](#) välja toodule: „Raamlepingu partnerite arvu osas ei sea hankija piiranguid, raamleping sõlmitakse kõigi pakkujatega, kes vastavad kvalifitseerimise tingimustele, kellel puuduvad kõrvaldamise alused ja kes on esitanud hankija nõuetele vastava varitseva õhuründemoona projekti varem tehtud töö või uue teostatava töö kohta ning kes esitab hindamiskriteeriumitele vastava pakkumuse“.

Kaitse- ja julgeolekuvaldkonna hankemenetluses on sätestatud taotlejate kõrvaldamise alused riigihangete seaduse §-s 177. Kõikidel taotlejatel kontrolliti kõrvaldamise aluseid viidatud paragrahvis sätestatud tingimustel.

Kaitse- ja julgeolekuvaldkonna hankemenetluses on sätestatud ettevõtjate tehnilise ja kutsealasele pädevusele kvalifitseerimise tingimuste seadmise ja kontrollimise eriregulatsioon riigihangete seaduse §-s 178.

Hankes oli sätestatud [kvalifitseerimistingimus](#): „Taotleja esitab tõendid, riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul, vähemalt kolme (3) varitseva õhuründemoona või vastava lendkeha/lendvahendiga seotud müügitehingu kohta kogusummas 10 000 eurot või vastavate müügitehingute puudumisel on taotlejal tõendada dokumentaalselt tootearendus, mille valmidusaste on vähemalt TLR 2-3.“

Kvalifitseerimistingimuse sätestamisel oli hankija eesmärk tagada võimalikult lai konkurents kiiresti arenevas varitseva õhuründemoona valdkonnas.

Riigihankes on lubatud esitada ühiseid taotlusi ja pakkumusi. Ettevõtjatel, sh alustavatel ettevõtjatel, on seadusest tulenev õigus (RHS §103) tugineda kvalifitseerimise tingimuse täitmiseks teise ettevõtja vahenditele. Kaitse- ja julgeolekuvaldkonna hankemenetluses reguleerib teise ettevõtja vahenditele tuginemist riigihangete seaduse § 178¹. Hankija teostas ettevõtjate, kelle vahenditele taotlejad tuginesid, kõrvaldamise aluste ja kvalifitseerimise tingimustele vastavuse kontrolli vastavalt RHS § 178¹ sätestatud reeglitele.

Pakkumuse esitamise ettepanek tehti 70-le taotlejale (loetelu Lisas 1), kellel ei esinenud kõrvaldamise aluseid ning kes vastasid hankes sätestatud kvalifitseerimistingimusele.

Hankemenetluse teises etapis esitasid pakkujad riigihanke alusdokumendis toodud tingimustel pakkumuse. Pakkumuses tuli esitada varitseva õhuründemoona projekt (vastavalt hankedokumendis esitatud tingimustele) ning komplekti kogumaksumus. Hankija kontrollis pakkumuste vastavust sätestatud tingimustele, hindas vastavaks tunnistatud pakkumuste maksumust ning kõikide edukaks tunnistatud pakkujatega (loetelu Lisas 2) sõlmiti raamleping.

4. Miks ei ole nimetatud hanke kohta võimalik leida teavet riigihangete registrist või teistest avalikest hangete kanalitest?

Riigihanke info ja alusdokumendid, sh info sõlmitud lepingute kohta on leitavad riigihangete registrist – riigihange ([viitenumber 277491](#)) viidi läbi riigihangete registris, hange avaldati 29.11.2024.

Hanketeade avaldati 29.11.2024 [Euroopa Liidu Teatajas](#) (TED).

5. Kas enne raamlepingu sõlmimist koostati RKIK-is või Kaitseministeeriumis riskianalüüs, otsustusmemo või muu kirjalik hinnang mainitud lepingu partneri sobivuse kohta?

Hankija sõlmis raamlepingud kõikide ettevõtjatega, kellel ei esinenud kõrvaldamise aluseid, kes vastasid sätestatud kvalifitseerimistingimusele ning kes esitasid hanke alusdokumentides sätestatud tingimustele vastava pakkumuse.

Meeruse Technologies OÜ täitis koos ettevõtjaga, kelle näitajatele RHS § 103 mõistes tugineti, kõik eelpool nimetatud tingimused, st neil puudusid kõrvaldamise alused, täitis koos tuginetava ettevõtjaga kvalifitseerimistingimuse ning esitatud pakkumus vastas riigihanke alusdokumendis sätestatud tingimustele.

Hankija peab riigihanke menetluse läbi viimisel lähtuma riigihangete seaduses ja riigihanke alusdokumentides sätestatud tingimustest ning kui kõik hankemenetluses sätestatud tingimused on täidetud, siis ei ole hankijal seaduslikku alust ettevõtjad hankemenetlusest kõrvaldada, jätta kvalifitseerimata või tunnistada pakkumus mittevastavaks.

6. Palume esitada loetelu kõigist otsusmaterjalidest, memodest, kooskõlastustest ja riskihinnangutest, mille alusel kõnealune otsus tehti.

Kõik otsused tehti tavapärase hankemenetluse, kooskõlastuste ja kontrollide käigus, mis on sätestatud Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse hankekorras.

Otsus kaitse- ja julgeolekuvaldkonna piiratud hankemenetluse „Varitseva õhuründemoona raamleping“ (viitenumber 277491) läbiviimiseks ja komisjoni moodustamiseks tehti Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse 22.11.2024 käskkirjaga nr 2-1/24/458 ning riigihangete seaduse § 14 lg 4, § 42 lg 1 ja 5, § 169 lg 1 p 1 ja 3, § 172 lg 1, kaitseministri 08.08.2022 määruse nr 16 „Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse põhimäärus“ § 12 lõige 1 punkt 10 ning Kaitseliidu keskjuhatuse 07.11.2024 otsuse nr 0-1/24/52-2 alusel.

Otsus kõrvaldamise aluste puudumise ja kvalifitseerimistingimusele vastavuse osas tehti Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse 27.06.2025 käskkirjaga nr 2-1/25/267 ning riigihangete seaduse § 54 lõike 2, § 55 lõike 1, § 96 lõike 5, § 98 lõigete 1 ja 5 alusel, Kaitseministri 08.08.2022 määruse nr 16 „Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse põhimäärus“ § 11 lõige 2 ning hankekomisjoni poolt 21.06.2025 riigihangete registris allkirjastatud protokollil alusel.

Otsus pakkumuste vastavaks ja edukaks tunnistamise osas tehti Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse 11.12.2025 käskkirjaga nr 2-1/25/491 ning riigihangete seaduse § 56 lõike 1, § 114 lõike 1, Kaitseministri 08.08.2022 määruse nr 16 "Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse põhimäärus" § 11 lõike 2, § 12 lõike 2 ning hankekomisjoni poolt 09.12.2025 riigihangete registris allkirjastatud protokollil alusel.

7. Kes kandis ametialast vastutust lepingu partneri finantsilise, tehnilise, õigusliku ja julgeolekualase kontrolli eest?

Hankija lähtub hankemenetluses teostavate kontrollide läbi viimisel riigihangete seaduses ja hanke alusdokumentides sätestatud tingimustest ning kõik raamlepingud sõlmiti õiguspäraselt. Hankijal puudus seadusest tulenev alus jätta raamleping sõlmimata hankemenetluses edukaks tunnistatud Meeruse Technologies OÜ-ga.

Käesolevas hankemenetluses ei olnud sätestatud finantsilise ja julgeolekualase kontrolli läbi viimiseks õiguslikke aluseid, s.t selline nõue ei olnud sätestatud riigihanke alusdokumentides ega ei tulenenud ka riigihangete seadusest.

Kõik raamlepingu sõlminud ettevõtjad allkirjastasid koos raamlepinguga julgeolekutingimused (raamlepingu lisa 1). Vastavalt raamlepingu punktile 12.5: Juhul, kui lepingu täitmiseks on müüjal vaja siseneda Kaitseministeeriumi valitsemisala territooriumile, siis müüja kohustub täitma kehtivaid julgeolekutingimusi (Lisa 1). Juhul, kui müüja kasutab nimetatud territooriumil alltöövõtjaid, siis need tuleb eelnevalt kirjalikult kooskõlastada ostjaga ning ka neile rakenduvad kõik lepingus sätestatud julgeolekutingimused. Müüja vastutab selle eest, et alltöövõtjad täidavad julgeolekutingimusi.

Esitatud pakkumuste vastavuse (nn tehnilise) kontrolli viis läbi hankekomisjon, mis moodustati riigihanke läbiviimiseks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse 22.11.2024 käskkirjaga nr 2-1/24/458.

8. Kas hankemenetluse käigus hinnati ettevõtte finantsvõimekust, varasemat kogemust kaitsevaldkonnas ja suutlikkust täita kuni 400 miljoni euro suuruse mahuga lepinguid ja tellimusi?

Hankemenetlus viidi läbi riigihangete seaduse ja hanke alusdokumentides sätestatud tingimustest lähtuvalt, mille tulemusena tunnistati pakkumused edukaks ja sõlmiti raamlepingud. Taotlejate kõrvaldamise aluseid kontrolliti vastavalt RHS §-s 177 sätestatud reeglitele, taotlejate kvalifikatsiooni kontrolliti vastavalt hanke alusdokumentides sätestatud kvalifitseerimistingimusele ning pakkumuste vastavust kontrolliti vastavalt hanke alusdokumentides sätestatud tingimustele.

Raamleping on riigihanke vahend, mis on mitme ettevõtja vahel sõlmitud leping (kokku sõlmiti käesolevas hankes 60 raamlepingut), millega kehtestatakse lepingu kehtivusaja vältel selle alusel sõlmitavate hankelepinguid reguleerivad tingimused (RHS § 4 p 15). Raamlepingute maksimaalne kogumaksumus on kokku 400 000 000 eurot ilma km-ta ning raamlepingud kehtivad 84 kuud. Hankija ei ole raamlepinguga võtnud endale siduvaid kohustusi, vaid raamlepinguga määrab hankija, kas tervikuna või osaliselt, kindlaks tulevikus sõlmitavate üksikute hankelepingute või tellimuste tingimused. Hankija võib jätta raamlepingu ka täies ulatuses kasutamata, st mitte sõlmida selle alusel ühtegi hankelepingut. Samavõrra ei ole ka raamlepingu sõlminud ettevõttel kohustust osaleda raamlepingu alusel korraldaval minikonkursil ega sõlmida hankijaga raamlepingu alusel hankelepingut.

Siduvaid kohustusi asub hankija võtma raamlepingute alusel minikonkursside tulemusel sõlmitavate hankelepingute kaudu. Tulenevalt RHS §-st 30 sätestas hankija riigihanke alusdokumendis hankelepingute sõlmimiseks minikonkursside läbiviimise tingimused, sealhulgas on hankijal võimalik sätestada minikonkurssides esitatavatele pakkumustele raamhankest erinevaid vastavustingimusi ja hindamiskriteeriume (hind, tarneaeg, toote tehnilised nõuded, tarnekindlus), hankijal on õigus küsida tootenäidiseid ja neid testida, kaasates selleks vajadusel ka kolmandaid osapooli.

9. Kas otsustusportsessis käsitleti eraldi riskina asjaolu, et ettevõttel puudusid töötajad, käive ja majandusaasta aruanded? Kui jah, siis kuidas seda riski maandati?

Hankija peab riigihangete läbi viimisel lähtuma riigihangete seadusest, milles on sätestatud taotlejate ja pakujate kvalifikatsiooni kontrollimise üldnõuded ja kvalifikatsiooni kategooriad, mida hankijal on lubatud rakendada (käesolevas hankes vastavalt RHS § 178). Kvalifikatsioonitingimuste sätestamine on hankija õigus, mitte kohustus, s.t hankija võib hanget ette valmistades otsustada, milliseid

kvalifitseerimistingimusi hankes sätestada, arvestades hankelepingu eset.

Hankija eesmärk oli kvalifitseerimistingimuste sätestamisel säilitada võimalikult lai konkurents raamlepingus, et tagada minikonkursside läbiviimisel võimalus sõlmida parima hinna ja kvaliteediga hankelepinguid. Kvalifitseerimistingimuste sätestamisel arvestab hankija ka asjaoluga, et riigihangete seadusest (RHS §-de 178 (1) ja 103) tulenevalt on taotlejatel või pakkujatel võimalik kvalifitseerimistingimusi täitmiseks tugineda teise ettevõtja vahenditele.

Käesolevas hankes oli sätestatud kvalifitseerimistingimus eesmärgiga kontrollida taotlejate tehnilist ja kutsealast suutlikkust. Seetõttu ei olnud hankijal ka õiguslikku alust jätta kvalifitseerimata ettevõtjad, kellel puudusid töötajad ja käive, kuna neid tingimusi ei olnud kvalifikatsiooni kontrollimiseks sätestatud.

Äriregistri andmetel registreeriti ettevõtte Meeruse Technologies OÜ (17154641) 13.01.2025 ning majandusaastaaruande esitamise tähtaeg 30.06.2026.

Riigihangete seadus ei võimalda kõrvaldada automaatselt ettevõtjaid, mis on äsja loodud, millel puuduvad töötajad või käive ning isegi olukorras, kui hankes oleks sätestatud vastavad tingimused, oleks saanud taotleja ka nende tingimuste täitmiseks tugineda teise ettevõtja vahenditele.

10. Kas Meeruse Technologies OÜ-l olid lepingu sõlmimise hetkel olemas kõik strateegilise kauba käitlemiseks või relvade ja laskemoona tootmiseks, vahendamiseks või ekspordiks vajalikud load ja sertifikaadid?

Meeruse Technologies OÜ esitatud taotlus ja pakkumused vastasid hankes sätestatud tingimustele ning hankija teostas kontrolli hanketingimustes nõutud dokumentide ulatuses.

11. RKIK eeldas „heas usus müüja professionaalsust ja võimekust lepingut nõuetekohaselt täita”. Kas hanke kriteeriumite täitmiseks ja taolise lepingu sõlmimise aluseks piisabki vaid heast usust? Millel põhineb hea usk ettevõtte professionaalsusesse ja võimekusse, kui puudub majandustegevus, töötajad, nõutavad load ja kogemus kaitsevaldkonnas.

RKIK lähtub riigihangete läbi viimisel riigihangete seadusest ja hanke alusdokumentides sätestatud tingimustest. Hankes oli sätestatud kvalifitseerimistingimus tehnilise ja kutsealase suutlikkuse tõendamiseks, mille täitmiseks on taotlejatel võimalus tugineda ka teise ettevõtja vahenditele. Hankija on kohustatud ka ise hankes sätestatud kvalifitseerimistingimuse nõuetest kinni pidama ning hankijal on kohustus kontrollida kvalifitseerimistingimuse täitmist kõikide taotlejate puhul täpselt ühtemoodi (RHS § 3 lg 1). Hankija ei tee riigihangetes otsuseid hea usu põhjal, vaid lähtub esitatud dokumentidest ning tõenditest. Hankija ei saa kontrollida ettevõtjate vastavust näitajatele, mille osas pole hankes tingimusi sätestatud.

12. Kas hankemenetluses hinnati ettevõtte tegelikke kasusaajaid ning nende võimalikke seoseid teiste riikide või ettevõtetega?

Vastavalt RHS § 177 tulenevalt kontrolliti kõikidel taotlejatel kõrvaldamise aluseid. Hankija teostas riigihangete registri vahendusel kontrolli ning Meeruse Technologies OÜ osas puudusid RHS § 95 lõikes 1 punktides 1, 4 ja 5, § 95 lõike 4 punktis 3 ning § 177 lõikes 2 punktides 1 ja 2 nimetatud kõrvaldamise alused.

Kuna ettevõtja tugines kvalifitseerimistingimuse täitmiseks teise ettevõtja vahenditele RHS § 103 mõistes, siis kontrollis ka hankija tuginetaval ettevõttel kõrvaldamise alused samas ulatuses nagu taotluse esitanud Meeruse Technologies OÜ-l.

13. Kas selle konkreetse lepingu puhul toimus Kaitseministeeriumi sisekontrolli, siseauditi või õigusosakonna eelnev kontroll? Kui jah, siis millised olid järeldused?

Raamleping sõlmiti riigihanke „Varitseva õhuründemoona raamleping“ menetluse tulemusel ning lähtuti riigihanke seadusest, kõik otsused tehti tavapärase hankemenetluse, kooskõlastuste ja kontrollide käigus.

14. Kas RKIK on viimase viie aasta jooksul sõlminud veel lepinguid ettevõtetega, millel lepingu

sõlmimise hetkel puudusid töötajad, käive, nõutavad tegevusload ja varasem tõendatud tegevus kaitsevaldkonnas?

RKIK sõlmib riigihangete tulemusel lepinguid ettevõtjatega, kellel puuduvad kõrvaldamise alused, kes on vastavas menetluses kvalifitseeritud, kelle esitatud pakkumus on riigihanke alusdokumentidele vastav ning kelle pakkumus on tunnistanud vastavalt sätestatud hindamiskriteeriumitele edukaks.

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse sõlmitud riigihangete lepingute ülevaade ja ettevõtjate info on leitav riigihangete registri lepingute otsingu alamlehel.

RKIK lähtub hankemenetluste läbi viimisel riigihangete seadusest ja riigihanke alusdokumentidest sätestatud tingimustest. Riigihangete seaduse § 3 üldpõhimõtete kohaselt peab hankija tegutsema riigihanke korraldamisel läbipaistvalt, kontrollitavalt ja proportsionaalselt. Hankija ei saa kõrvaldada ega jätta kvalifitseerimata hankemenetlusest ettevõtjaid, kui selleks puudub õiguslik alus. Riigihangete seaduse kohaselt on võimalik ettevõtjatel, kes ei täida riigihankes sätestatud tingimusi iseseisvalt, esitada ühispakkumus või tugineda tingimuse täitmiseks teise ettevõtja vahenditele. Hankija peab hankemenetluses kohtlema kõiki taotlejaid ja pakkujaid võrdselt, näiteks ei saa hankija diskrimineerida alustavaid ettevõtjaid ja neid automaatselt riigihankest kõrvaldada.

15. Milliseid lepinguid ja millises mahus on riik sõlminud Meeruse Technologies OÜ juhatusega seotud isikute või ettevõtetega?

Riigihangete registri andmetel on sõlmitud järgmised riigihangete lepingud:

1. ettevõttel Meeruse Technologies OÜ-l on sõlmitud üks raamleping, riigihanke viitenumber 277491 (RKIK hange);
2. Meeruse Technologies OÜ juhatuse liikmega Endel Siff seotud ettevõttega Aktsiaselts Milstrand (10047899), kus Endel Siff on nõukogu esimees ja tegelik kasusaaja, on sõlmitud üks hankeleping, riigihanke viitenumber 304360 (RKIK hange);
3. Meeruse Technologies OÜ juhatuse liikmega Endel Siff seotud ettevõttega AS Laser Diagnostic Instruments (10390775), kus Endel Siff on aktsionär, juhatuse liige ja tegelik kasusaaja, on sõlmitud üks hankeleping, riigihanke viitenumber 131022 (aastal 2012).

16. Millised piirangud või jahutusperioodid kehtivad RKIK-i ja Kaitseministeeriumi endistele tippametnikele pärast ametist lahkumist kaitsevaldkonna eraettevõtetesse tööle asumisel? Kui ei kehti, siis kas on kavas need kehtestada? Kui ei, siis miks?

Kehtiv õigus ei näe Kaitseministeeriumi ega Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse endistele tippametnikele ette üldist ametijärgset jahtumisperioodi, mille jooksul oleks piiratud tööle asumine kaitsevaldkonna eraettevõttesse. Samas jäävad pärast teenistussuhte lõppemist kehtima riigisaladuse, salastatud välisteabe ja muu kaitstava teabe hoidmise kohustused ning ametisoleku ajal kohaldatavad huvide konflikti vältimise nõuded.

Peaa põhjendatuks hinnata kõrgematele riigiteenistujatele ametijärgse jahtumisaja kehtestamise vajadust. Selle eesmärk on vältida huvide konflikti ning olukordi, kus ametis omandatud otsustusõigus, juurdepääs tundlikule teabele või ametialased kontaktid annavad endisele ametnikule või tema uuele tööandjale põhjendamatu eelise. Võimalik piirang peab olema seaduses selgelt sätestatud, proportsionaalne, seotud isiku varasema vastutusvaldkonnaga ning arvestama ka põhiseaduslikku õigust vabalt valida tegevusala ja töökohta. Sellise piirangu kehtestamisega peab kaasnema seaduses sätestatud õiglane hüvitamiskord.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanno Pevkur
minister

Lisad: Otsused kaitse- ja julgeolekuvaldkonna piiratud hankemenetlusega riigihankes „Varitseva

õhuründemoona raamleping“ (viitenumber 277491)
Otsused kaitse- ja julgeolekuvaldkonna piiratud hankemenetlusega riigihankes „Varitseva
õhuründemoona raamleping“ edukaks tunnistamine

Grete Lasn
grete.lasn@kaitseministeerium.ee